ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
CLAUS GULMANN
της 19ης Ιανουαρίου 1994 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή λόγω παραβάσεως, επιδιώκοντας να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, εφαρμόζοντας ένα σύστημα κατά το οποίο μόνον οι Ισπανοί πολίτες, οι αλλοδαποί που κατοικούν στην Ισπανία και οι νέοι ηλικίας κάτω των 21 ετών υπήκοοι των λοιπών κρατών μελών δικαιούνται δωρεάν εισόδου στα εθνικά μουσεία, ενώ οι τουρίστες των άλλων κρατών μελών υποχρεούνται να πληρώνουν εισιτήριο, παρέβη τις υποχρεώσεις του από τα άρθρα 7 και 59 της Συνθήκης ΕΟΚ.

2. Η νομοθεσία περί εθνικών μουσείων και το ισπανικό σύστημα περί μουσείων θεσπίστηκε με το βασιλικό διάταγμα 620/1987 της 10ης Απριλίου 1987, του οποίου το άρθρο 22, που αναφέρεται στις «δωρεάν επισκέψεις του κοινού», προβλέπει τα εξής:

«1. Οι Ισπανοί υπήκοοι μπορούν να επισκέπτονται δωρεάν τα μουσεία του Κράτους, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο και εν πάση περιπτώσει τέσσερις ημέρες τον μήνα, ήτοι μία ημέρα την εβδομάδα (...)

(...)

3. Η Κυβέρνηση μπορεί, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, να επεκτείνει στους υπηκόους άλλων κρατών τους όρους επισκέψεων του κοινού στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου.»

Δυνάμει αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1982 και της 21ης Φεβρουαρίου 1986, η δωρεάν είσοδος στα μουσεία ισχύει, εκτός από τους Ισπανούς υπηκόους, για τους αλλοδαπούς που κατοικούν στην Ισπανία και για τους νέους ηλικίας κάτω των 21 ετών.

3. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, την οποία εγγυάται το άρθρο 59 της Συνθήκης, περιλαμβάνει την ελευθερία των αποδεκτών, συμπεριλαμβανομένων των τουριστών, να μεταβαίνουν σε κράτος μέλος προκειμένου να τους παρασχεθούν υπηρεσίες υπό τις αυτές προϋποθέσεις με τους ημεδαπούς. Αυτό το δικαίωμα της ίσης μεταχειρίσεως καλύπτει όχι μόνο την κατά κυριολεξία πρόσβαση στην εν λόγω παροχή υπηρεσιών, εν προκειμένω τη φυσική πρόσβαση στο

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.

μουσείο, αλλά και τα συναφή πλεονεκτήματα, εν προκειμένω τη δωρεάν είσοδο.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι επισκέψεις στα μουσεία μπορεί να είναι ένας από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της αποφάσεως των τουριστών, ως αποδεκτών υπηρεσιών, να επισκεφθούν ένα κράτος μέλος. Η Επιτροπή θεωρεί επομένως ότι η είσοδος στα μουσεία αποτελεί μια από τις δραστηριότητες από την οποία εξαρτάται η παρουσία ενός τουρίστα στο έδαφος κράτους μέλους. Αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη στενού δεσμού, αναποσπάστου από την ελεύθερη κυκλοφορία της οποίας απολαύουν οι τουρίστες. Το ισχύον δίκαιο στην Ισπανία, το οποίο καθιερώνει προφανή διάκριση λόγω ιθαγενείας εις βάρος των υπηκόων των άλλων κρατών μελών, αντίκειται ευθέως, κατά την άποψη της Επιτροπής, στα άρθρα 7 και 59 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή θεμελιώνει, κυρίως, τη θέση της στην απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Φεβρουαρίου 1989 στην υπόθεση Cowan [1].

1 — Υπόθεση 186/87, Συλλογή 1989, σ. 195. Το Δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι «(...) η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών περιλαμβάνει την ελευθερία των αποδεκτών των υπηρεσιών να μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος για να δέχονται υπηρεσία, χωρίς να παρεμποδίζονται από περιορισμούς και, αφετέρου, ότι και οι τουρίστες ιδίως πρέπει να θεωρούνται ως αποδέκτες υπηρεσιών.» (σκέψη 15 του αιτιολογικού) και ότι «όταν το κοινοτικό δίκαιο διασφαλίζει σε ένα φυσικό πρόσωπο την ελευθερία μεταβάσεως σε ένα άλλο κράτος μέλος, η προστασία της ακεραιότητας του προσώπου αυτού στο εν λόγω κράτος μέλος, με τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ημεδαπούς και τα πρόσωπα που κατοικούν μόνιμα σ' αυτό, συνιστά το επακόλουθο αυτής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Επομένως, η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων ισχύει για τους αποδέκτες υπηρεσιών κατά την έννοια της Συνθήκης, όσον αφορά την προστασία κατά των κινδύνων επιθέσεως και το δικαίωμα να λαμβάνουν τη χρηματική αποζημίωση που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο όταν ο κίνδυνος αυτός υλοποιείται» (σκέψη 17 του αιτιολογικού).

4. Η Ισπανική Κυβέρνηση αμφισβήτησε αρχικά, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητική διαδικασία, η οποία άρχισε ήδη από τον Ιούλιο του 1987, την άποψη της Επιτροπής. Ισχυρίσθηκε ιδίως ότι οι επίδικοι κανόνες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Η Ισπανική Κυβέρνηση ωστόσο εγκατέλειψε τη θέση αυτή μετά την έκδοση της αποφάσεως στην υπόθεση Cowan.

Η Ισπανική Κυβέρνηση ζητεί ωστόσο να απορριφθεί η προσφυγή, επικαλούμενη προς τούτο το γεγονός ότι έχει καταρτισθεί σχέδιο τροποποιήσεως του άρθρου 22 του βασιλικού διατάγματος και ότι η ρύθμιση αυτή «συγκεκριμενοποιεί, με όρους απολύτως σαφείς, αυτό που είχε ήδη προβλεφθεί στο τροποποιούμενο άρθρο, στον βαθμό που το άρθρο αυτό δεν καθιερώνει άνιση μεταχείριση των μη Ισπανών πολιτών των κρατών μελών της Κοινότητας όσον αφορά τη δωρεάν είσοδο στα μουσεία, δεδομένου ότι η παράγραφος 3 του προμνησθέντος άρθρου προέβλεπε ειδικά την επέκταση της μεταχειρίσεως της οποίας απελάμβαναν οι Ισπανοί υπήκοοι στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών, με την επιφύλαξη σχετικής αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου».

5. Ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί προδήλως να γίνει δεκτός. Η Επιτροπή ισχυρίζεται στις παρατηρήσεις της ότι το ισπανικό δίκαιο δεν διασφαλίζει αποτελεσματικά την ίση μεταχείριση των υπηκόων των άλλων κρατών μελών, πράγμα που δεν αμφισβητείται από την Ισπανική Κυβέρνηση. Είναι βέβαιον ότι το Ισπανικό Υπουργικό Συμβούλιο δεν έχει ακόμη κάνει χρήση της υφισταμένης εξουσιοδοτήσεως προκειμένου να διασφαλισθεί η ίση μεταχείριση, και επομένως δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί.

Συμπέρασμα

6. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει, με τους λόγους που επικαλείται, ότι από τη Συνθήκη απορρέει υποχρέωση ίσης μεταχειρίσεως των υπηκόων των άλλων κρατών μελών όσον αφορά τις τιμές των εισιτηρίων για επισκέψεις στα μουσεία, προτείνω στο Δικαστήριο να καταδικάσει το Βασίλειο της Ισπανίας σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής, καθώς και την καταδίκη του στα δικαστικά έξοδα.